GLOBALNIE · ANALIZA

PUTIN DELEKTUJE SIĘ BIAŁORUSKĄ SUWERENNOŚCIĄ

Szymon Wiśniewski · 9 listopada 2021

4 listopada prezydenci Rosji i Białorusi podpisali dekret „O głównych kierunkach realizacji postanowień Umowy o utworzeniu Państwa Związkowego na lata 2021-2023", a także zatwierdzili 28 programów związkowych, które zakładają m.in. pogłębienie współpracy gospodarczej, obronnej czy migracyjnej między państwami.

Podczas spotkania przywódcy nie szczędzili sobie słodkich słów. Zdaniem Władimira Putina Białoruś jest „prawdziwie braterską republiką, braterskim ludem". Prezydent Rosji zapowiedział, że zrobi wszystko, by tak pozostało na zawsze. „Razem broniliśmy naszej wolności i niepodległości. Ramię w ramię walczyliśmy z zewnętrznymi wrogami, razem pracowaliśmy na rzecz dobrobytu i rozwoju naszych narodów" – dodał przemawiający z Sewastopola na Krymie Putin. Aleksandr Łukaszenka nie pozostał mu dłużny. Zdaniem prezydenta Białorusi Państwo Związkowe jest „priorytetem priorytetów". „Aktywnie współpracujemy w różnych dziedzinach i dążymy do dalszego rozszerzenia integracji związkowej, broniąc wartości historycznych i moralnych wspólnych dla naszych bratnich narodów" – stwierdził przywódca Białorusi. Dotychczas powściągliwy w publicznych wypowiedziach na temat aneksji Krymu Łukaszenka dał wyraz sympatii do wydarzeń z 2014 roku. „Władimir Władimirowicz obiecał zabrać mnie ze sobą na Krym, pokazać co się zmieniło, ale dzisiaj pojechał sam i mnie nie zaprosił (...) Chciałbym poprosić mojego przyjaciela i kolegę Władimira Władimirowicza, jeżeli będzie taka możliwość, chociaż poprzez kie-

rownictwo Krymu, przekazać mieszkańcom Krymu od Białorusinów najcieplejsze życzenia, życzymy im mocnego zdrowia i wytrwałości w te niełatwe czasy. Powinni rozumieć, że nie są sami, jesteśmy obok, będziemy się wspierać" – oznajmił.

CZYTAJ TAKŻE: Polsko-rosyjski impas

Co nowego?

Najbardziej fundamentalne zmiany dotyczą zagadnień gospodarczych i finansowych. Rosja i Białoruś osiągnęły porozumienie w sprawie synchronizacji zarządzania strategicznego oraz kształtowania oficjalnych informacji statystycznych. Państwa zakładają, że „harmonizacja ustawodawstwa w tym zakresie stworzy podstawy do wspólnego wspierania małych i średnich przedsiębiorstw, usprawnienia orzekania w sytuacjach niewypłacalności oraz upadłości przedsiębiorstw". Przywódcy ustalili, że do grudnia 2022 roku, w celu osiągnięcia „porównywalnej i konsekwentnie niskiej inflacji", Centralny Bank Federacji Rosyjskiej oraz Narodowy Bank Republiki Białorusi porozumieją się co do zasad i mechanizmów ujednolicenia polityki pieniężnej. W ten sposób mają być stworzone podobne warunki finansowe dla podmiotów gospodarczych w obu państwach. Państwa uzgodniły harmonizację regulacji rynku finansowego, w szczególności organizacji leasingowych i instytucji mikrofinansowych, a także wzajemne dopuszczenie podmiotów bankowych i ubezpieczeniowych do rynków finansowych drugiego państwa. Kolejnym elementem integracji Rosji i Białorusi dotyczącymi gospodarki i finansów jest harmonizacja ustawodawstwa w zakresie podejmowania działań zmierzających do zwalczania procederu prania brudnych pieniędzy oraz przestępstw finansowych. Porozumienie zakłada także usprawnienie mechanizmów transgranicznej wymiany informacji finansowych pomiędzy rosyjskimi i białoruskimi instytucjami kredytowymi i osobami prawnymi, a także rozwój współpracy w kwestiach szybkich płatności, przekazywania informacji i rozliczeń finansowych, nadzoru nad uczestnikami usług płatniczych oraz rozwoju technologii finansowych. Państwa zapowiedziały, że zapewniona ma także zostać równa ochrona praw konsumentów korzystających z tych samych usług finansowych. Strony uzgodniły ujednolicenie regulacji prawnych dotyczących identyfikacji towarów. W sferze podatkowej i celnej państwa zgodziły się co do ogólnych zasad opodatkowania dotyczących podatków pośrednich oraz pogłębienia współdziałania organów celnych, wprowadzenia zintegrowanego systemu administrowania podatkami pośrednimi Rosji i Białorusi oraz utworzenia wspólnego organu doradczego, którym ma być Związkowy Komitet Państwowy ds. Podatków.

W obszarze transportu lotniczego wprowadzone zostaną jednakowe normy taryfowe. Podobnie ma się rzecz z transportem kolejowym, gdyż przewiduje się ujednolicenie ustawodawstwa m.in. w zakresie licencjonowania, ustalania wysokości taryf, organizacji ruchu pasażerskiego i towarowego, bezpieczeństwa oraz wymagań w zakresie stosunków pracy. Po wodach śródlądowych jednostki pływające pod rosyjską i białoruską banderą będą przemieszczać się według ujednoliconych zasad. Opracowane zostaną wspólne regulacje dotyczące m.in. klasyfikacji dróg, bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz przeprowadzania czynności kontrolnych.

Państwa porozumiały się również co do zasad kształtowania cen rosyjskiego gazu dla Białorusi. Ponadto do 1 grudnia 2023 roku planowane jest podpisanie umowy, która określi podstawowe zasady funkcjonowania jednolitego rynku gazu oraz terminy jego wdrożenia. Moskwa i Mińsk uzgodniły także zawarcie porozumienia w sprawie utworzenia wspólnego rynku energii elektrycznej, ropy naftowej oraz produktów ropopochodnych. Do końca 2023 roku ma dojść do harmonizacji przepisów dotyczących eksploatacji

obiektów energii jądrowej, bezpieczeństwa radiologicznego, reagowania na sytuacje awaryjne, gospodarowania paliwami jądrowymi i odpadami promieniotwórczymi.

W celu zwiększenia wielkości handlu państwa zgodziły się również na zbliżenie ustawodawstwa w dziedzinie rolnictwa. Rosja i Białoruś będą prowadzić ujednoliconą politykę wspierania produkcji i sprzedaży. Przewiduje się zniesienie barier ekonomicznych i technicznych w produkcji wyrobów przemysłowych. Strony uzgodniły harmonizację przepisów w zakresie zapewnienia równego dostępu do zamówień publicznych. Ujednolicone zostaną także normy weterynaryjne oraz fitosanitarne.

Moskwa i Mińsk uzgodniły, że do 31 grudnia 2022 roku zawarte zostanie porozumienia dotyczące zasad ochrony konsumentów. Ponadto zaktualizowane mają zostać normy w dziedzinie łączności i informatyzacji. Na terytorium Rosji i Białorusi zniesiony zostanie roaming. Strony uzgodniły opracowanie wspólnego ustawodawstwa w zakresie stosunków pracy, zatrudnienia, ubezpieczeń społecznych i emerytur, wsparcia dla rodzin z dziećmi, usług socjalnych. Zmiany mają objąć także sektor turystyczny m.in. przez ujednolicenie strategii rozwoju turystyki, norm działania przewodników oraz jakości usług hotelarskich.

CZYTAJ TAKŻE: Między rewolucją lutową 1917 r. a późnym putinizmem. Kilka refleksji o ewolucji rządów silnej ręki w Rosji

Powolna konsumpcja

Kolejny etap integracji Rosji i Białorusi stał się faktem. Chociaż dokumenty zostały zatwierdzone już dwa miesiące wcześniej, czyli 10 września, ale dopiero przed kilkoma dniami wydarzenie uzyskało odpowiedni rezonans na arenie międzynarodowej. Trzeba zwrócić uwagę, że przyjęte akty prawne mają przede wszystkim charakter gospodarczy, a nie polityczny. Dotyczą one bardzo szczegółowych zagadnień, których implementacja będzie wymagała detalicznej eksperckiej pracy. „Przed nami jeszcze poważniejszy etap: wdrożenie wszystkich osiągniętych uzgodnień. Wiele pozostaje do zrobienia na poziomie legislacyjnym: należy przyjąć ponad czterysta ustaw i dwustronnych porozumień" – stwierdził premier Rosji Michaił Miszustin. Zakres i intensywność integracji można sprowadzić do powiedzenia: „diabeł tkwi w szczegółach".

Od półtora roku wewnętrzny kryzys polityczny na Białorusi zrujnował stosunki Mińska z innymi państwami europejskimi. Izolacja ze strony zachodniej – chcąc nie chcąc – wepchnęła Łukaszenkę w rosyjskie ramiona. W związku z tym mogłoby się wydawać, że bezalternatywna białoruska sytuacja dla Moskwy będzie świetną okazją do pogłębienia politycznej integracji państw. Przecież jeszcze w 2019 roku mówiło się o budowie struktur Państwa Związkowego silniejszych niż Unia Europejska. Na agendzie rosyjsko-białoruskich stosunków była m.in. unia walutowa, jednolity system podatkowy czy ujednolicona polityka monetarna. Tymczasem w większości postanowienia w przyjętych dokumentach są jedynie deklaracjami czy ogólnikami, których treść wymaga wiele pracy w celu wypracowania konkretnych przepisów.

> **Dlaczego więc w 2019 roku, kiedy pozycja Łukaszenki na arenie międzynarodowej była nieporównywalnie lepsza niż obecnie, Putin chciał od „Baćki" zdecydowanie więcej? Dlaczego teraz nie wbił rosyjskiego gwoździa do trumny, w której znajdowała się białoruska suwerenność?**

Odpowiedź na powyższe pytania brzmi: „Bo może". Chcąc ją rozwinąć należy stwierdzić, że Putin ma czas. O ile jeszcze dwa lata temu musiał liczyć się z białoruską polityką lawirowania między Wschodem a Zachodem, to dziś tego problemu nie ma. Represje, które dotknęły opozycję za naszą granicą spowodowały, że na razie Łukaszenka nie jest politykiem mile widzianym na salonach europejskich. O ile można sobie wyobrazić, że w perspektywie kilku lat może dojść do pewnego ocieplenia w relacjach Białorusi z państwami europejskimi, to pozycja negocjacyjna Mińska została mocno ograniczona, a zbliżenie z Zachodem w perspektywie krótko- i średnioterminowej jest niemożliwe. Sprawia to, że zjednoczenie między Moskwą i Mińskiem może przebiegać powoli i etapowo.

Czynnikiem hamującym głębszą integrację jest białoruski kryzys wewnętrzny. Nadmierne polityczne żądania mogłyby dolać paliwa do ognia, dać opozycji drugi oddech i kolejnego wroga. Zmobilizować białoruskie społeczeństwo nie tylko przeciw reżimowi, lecz także przeciw Rosji. Negatywne nastawienie białoruskiego narodu do Kremla jest czarnym scenariuszem, którego politycy rosyjscy będą unikać jak ognia. Putin nie może sobie pozwolić, by Białorusini zapałali do niego taką samą niechęcią, jak Ukraińcy w 2014 roku. Uderzyłoby to przede wszystkim w skuteczność oddziaływania rosyjskiej narracji politycznej i historycznej, a w dużym stopniu podważyło ideologiczne podstawy „ruskiego miru".

Kreml wybrał postawę wyczekującą. Tworząc wiele płaszczyzn współpracy na najbliższe lata przygląda się rozwojowi wydarzeń za swoją zachodnią granicą. Pierwszym sprawdzianem dla prezydenta Białorusi będzie referendum w sprawie zmiany konstytucji, które ma odbyć się w lutym przyszłego roku. Co prawda ostateczna treść projektu nowelizacji ustawy zasadniczej nie jest znana, ale przecież nie o nią tutaj chodzi. Zweryfikowana wówczas zostanie realna pozycja i status Łukaszenki w społeczeństwie. Rosyjscy politycy i eksperci z uwagą będą przyglądać się zachowaniu Białorusinów podczas kolejnego aktu demokracji. Dojdzie do bojkotu czy do protestów? Ma to ogromne znaczenie dla dalszego procesu integracji.

> **Władimir Putin nie ma zamiaru brać pod swoje skrzydła kukułczego jaja. Nie chce pić piwa, które naważył Łukaszenka. Obecna ekipa rządząca jest przecież postrzegana przez Białorusinów jako wróg numer jeden. Pełna polityczna integracja mogłaby wiązać się z ryzykiem transferu części negatywnych emocji społeczno-politycznych z Mińska do Moskwy. Rosja odziedziczyłaby także złą sytuację gospodarczą oraz konflikt na polsko-białoruskiej granicy. Putinowi nie jest to obecnie potrzebne, bo Łukaszenka i tak na razie siedzi w jego jaskini.**

Najważniejszą kwestią dla Rosji jest utrzymanie procesu integracji w kontrolowanych przez siebie torach. Nagłe lub zbyt zdecydowane działania mogłyby doprowadzić do chaotycznej próby szukania przez Łukaszenkę sojuszników, co z kolei mogłoby wywołać kolejną falę społecznych emocji, protesty i prodemokratyczne manifestacje. Prezydentowi Rosji zależy przede wszystkim na trwałym i stabilnym związaniu sprawy białoruskiej z rosyjską. Putin dość już ma balansowania, które uprawiał przez kilkadziesiąt lat Łukaszenka. Chce związania instytucjonalnego, finansowego, energetycznego i gospodarczego. Po to, by gdy pewnego dnia do władzy dojdzie prodemokratyczna i prozachodnia grupa polityków, więzy Białorusi i Rosji były bardzo trudne do rozplątania, a ich rozerwanie skutkowałoby gospodarczą katastrofą i ponownym przyjęciem kilkuset aktów prawnych.

fot: YouTube.com

Oryginał: https://nlad-kopia1113.instawp.site/putin-delektuje-sie-bialoruska-suwerennoscia/

WSPÓŁTWÓRZ NOWY ŁAD

Za Nowym Ładem stoją czytelnicy, którzy dorzucają się do jego istnienia. Dołącz do nich — jednorazowo, w kwocie, która Ci odpowiada.

DOŁĄCZAM

wspieram.nlad.pl

Zeskanuj, aby wesprzeć